

महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे हया
शासकीय संस्थेस स्वायत्त दर्जा देणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक -मबाआ-२०१४/प्र.क्र.१८६/का-७
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक:- २६ फेब्रुवारी, २०२१

वाचा:- १. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक /टीआरएन/०९/प्र.क्र.३९/०९/१२-अ, दि.२३ सप्टेंबर, २०११
२. शासन पत्र क्र.मबाआ-२०१४/प्रक्र.१८६/का-७/दि.२७.जून, २०१६
३. शासन निर्णय क्र.मबाआ-२०१४/प्रक्र.१८६/का-७/दि.१ डिसेंबर, २०१६
४. शासन पत्र क्र.मबाआ-२०१४/प्रक्र.१८६/का-७/दि.८ जानेवारी, २०१९
५. आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांचे पत्र क्र.मगांप्रप्रसंपुणे/स्वायत्त संस्था/१९-२०/५६५९,
दि.२५ नोव्हेंबर, २०१९

प्रस्तावना:-

वाचा क्र.१ अन्वये राज्याचे प्रशिक्षण धोरण ठरविण्यात आलेले आहे. सदर शासन निर्णयान्वये राज्यातील प्रशिक्षण संस्थांची संस्था नोंदणी अधिनियम १८६० व मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम १९५० अंतर्गत नोंदणी करून स्वायत्तता देण्यात येईल अशी तरतुद करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार वाचा क्र.३ च्या निर्णयान्वये महिला व बाल विकास विभागातर्गत महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे या संस्थेस स्वायत्त संस्था म्हणून तत्त्वतः मान्यता देण्यात आली आहे.

वाचा क्र.४ च्या शासन पत्रान्वये महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे या संस्थेच्या घटना व नियमावलीस शासन मान्यता देण्यात आली आहे. त्याचप्रमाणे महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे या संस्थेस संस्था नोंदणी अधिनियम १८६० अन्वये नोंदणी प्रमाणपत्र क्र.१५०१/२०१९, पुणे, दि.४ ऑक्टोबर, २०१९ व मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम १९५० नोंदणी प्रमाणपत्र क्र.५३५६४, पुणे, दि.१३ नोव्हेंबर, २०१९ अन्वये प्राप्त झाले आहे. सदरची बाब विचारात घेता महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे या संस्थेची कार्यक्षमता वाढविणेसाठी सदरची संस्था स्वायत्त करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:-

या शासन निर्णयान्वये महिला व बाल विकास विभागातर्गत महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे या संस्थेस स्वायत्त संस्था म्हणून मान्यता देण्याचा निर्णय घेण्यात येत असून संस्थेची ध्येय व उद्दिष्टे, कार्यकारी मंडळ व सर्वसाधारण मंडळाची रचना, अधिकार व कार्यक्रम खालील प्रमाणे आहे.

२. महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेचे ध्येय व उद्दिष्टे खालील प्रमाणे असतील:-

- १) प्रशिक्षणाचे प्रकार- महिला व बाल विकास विभागातील गट-अ, गट-ब, गट-क व गट-ड यांचे वार्षिक आराखडा तयार करून तांत्रिक प्रशिक्षण व सेवांतर्गत प्रशिक्षण आयोजित केले जाईल.
- २) राज्य प्रशिक्षण धोरण २०११ नुसार महिला व बाल विकास विभागातील गट-अ, गट-ब, गट-क व गट-ड या संवर्गातील अधिकारी व कर्मचारी यांचे प्रशासकीय प्रशिक्षण आयोजित केले जाईल.
- ३) पायाभूत प्रशिक्षण - विभागातील वर्ग १ ते ४ यांचे पायाभूत प्रशिक्षण संस्था आयोजित करेल. तसेच उजळणी प्रशिक्षण, पदोन्नती नंतरचे प्रशिक्षण, बदली नंतरचे प्रशिक्षण, नविन विषयाचे तोंड ओळख प्रशिक्षण व इत्यादी प्रशिक्षण देण्यात येईल.

- ४) इतर प्रशिक्षण संस्थानी आयोजित केलेल्या प्रशिक्षणाला विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांना पाठविण्याचे अधिकार सदस्य सचिव यांचे मान्यतेने उपआयुक्त (प्रशिक्षण) यांना असतील.
- ५) ही प्रशिक्षण संस्था विभागाच्या कार्याशी संबंधित संशोधन व प्रलेखन केंद्र स्थापन करेल.या केंद्रा व्दारे महिला व बालकांशी संबंधित विषय विभागांतर्गत येणा-या योजना व कायदे यांचे मुल्यमापन करेल.संकलित केलेल्या तथ्यांच्या आधारावर अभ्यास पुर्वक मुल्यांकन करुन ध्येय धोरणे शासनाला सुचवेल .
- ६) दुरस्त्य प्रशिक्षण प्रणाली - महिला व बाल विकास विभागातील एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत कार्यरत असणा-या अंगणवाडी सेविका,मदतनीस,तसेच एकात्मिक बाल संरक्षण योजना अंतर्गत कर्मचारी वर्गाची संख्या फार मोठ्या प्रमाणात असल्यामुळे त्यांना दृकश्राव्य (video conferencing) व्दारा प्रशिक्षण दिले जाईल.
- ७) महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने राबविण्यात येणा-या विविध विभागाच्या योजनांचे मुल्यमापन करुन शासनास आवश्यक त्या उपाय योजना संस्थेच्या वतीने सुचविण्यात येतील. यामध्ये राज्य व केंद्र शासनाच्या विविध योजनांचा समावेश असेल.
- ८) याशिवाय धर्मादाय आयुक्त यांनी मान्यता दिलेल्या घटना व नियमावली मध्ये नमुद करण्यात आलेले सर्व ध्येय /उपक्रम /उद्देश राबवण्यात येतील.
- ९) शासन सेवेतील इतर विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांना प्रशिक्षित करणे:- महिला व बाल विकास विभागाच्या दैनंदिन प्रशासनामध्ये मुख्यतः पोलीस, शिक्षण, न्याय व्यवस्था, आरोग्य, कौशल्य विकास इत्यादी विभागांचा सातत्याने संबंध येतो प्रशासकीय सलोखा व धोरणात्मक आदान प्रदान सुलभ होण्याच्या दृष्टीने सदर विभागातील अधिकारी व कर्मचा-यांना महिला व बाल विकास विभागाचे कायदे व कार्यप्रणाली बाबत ज्ञान देण्यासाठी अल्प मुदत प्रशिक्षणाचे नियोजन केले जाईल.
- १०) महिलांशी संबंधित कायदे व योजनांसंदर्भात निवडून आलेल्या लोकप्रतीनिधीनां प्रशिक्षण देण्यात येईल.
- ११) एकात्मिक बाल संरक्षण योजने अंतर्गत येणा-या सर्व स्टेकहोल्डर्सला (घटक)प्रशिक्षण देण्यात येईल.
- १२) स्वयंसेवी संस्थाना प्रशिक्षण :-राज्यात महिला व बाल विकास विभागामार्फत विविध स्वयंसेवी संस्था कार्यरत आहेत.या संस्थेचे पदाधिकारी व कार्यकर्ते यांना उद्देशानुरूप प्रशिक्षण देऊन महिला व बाल विकास विभाग व स्वयंसेवी संस्था यामधील सामंजस्य वाढविण्यात येईल

३. महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेच्या सर्वसाधारण मंडळाची रचना व अधिकारसर्वसाधारण मंडळ:-

१	मा. मंत्री , /मा. राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास	मुख्य आश्रयदाता
२	अप्पर मुख्यसचिव / प्रधान सचिव /सचिव ,महिला व बाल विकास विभाग मंत्रालय	अध्यक्ष
३	आयुक्त ,एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनां कोकण भवन नवी मुंबई	उपाध्यक्ष
४	आयुक्त ,महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे	सदस्य सचिव
५	महासंचालक यशदा पुणे	सदस्य
६	सह आयुक्त, महिला व बाल विकास विभाग,पुणे	सदस्य
७	उपआयुक्त (प्रशिक्षण) महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे	कोषाध्यक्ष
८	उपआयुक्त, (प्रशासन) महिला व बाल विकास विभाग,पुणे	सदस्य
९	सहाय्यक आयुक्त, (प्रशिक्षण) एकात्मिक बाल विकास विभाग, नवी मुंबई	सदस्य

सर्वसाधारण मंडळाचे अधिकार:-

- १) वार्षिक अंदाजपत्रकाला मान्यता देणे.
- २) वार्षिक प्रशिक्षण कालदर्शिकेचा आढावा घेणे.
- ३) मागील वर्षाच्या प्रशिक्षण कालदर्शिकेचा आढावा घेणे.
- ४) महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेच्या इमारतीचे बांधकाम तसेच वेळोवेळी करावे लागणारे विस्तारीत बांधकामास मंजूरी देणे.
- ५) नवीन बाबींना मंजूरी देणे.

४. महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेच्या कार्यकारी मंडळाची रचना व अधिकार:-

१) कार्यकारी मंडळ:-

१	मा. मंत्री , /मा. राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास	मुख्य आश्रयदाता
२	अप्पर मुख्यसचिव / प्रधान सचिव /सचिव ,महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय,मुंबई	अध्यक्ष
३	आयुक्त ,एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनां कोकण भवन नवी मुंबई	उपाध्यक्ष
४	आयुक्त ,महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे	सदस्य सचिव
५	महासंचालक, यशदा,पुणे	सदस्य
६	उपआयुक्त (प्रशिक्षण) महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था,पुणे	कोषाध्यक्ष
७	सहाय्यक आयुक्त, (प्रशिक्षण) एकात्मिक बाल विकास विभाग नवी मुंबई	सदस्य

२) कार्यकारी मंडळाचे अधिकार:-

- १) वार्षिक अंदाजपत्रकाला मान्यता देण्याचे अधिकार कार्यकारी मंडळाला असतील.
- २) वार्षिक प्रशिक्षण कालदर्शिकेतील कार्यक्रम परीणामकारकरीत्या चालु आहे किंवा नाही याचा आढावा दर तीन महिन्याने कार्यकारी मंडळ घेतील.
- ३) महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेतील विविध संशोधनात्मक प्रकल्प व इतर विभागांचे पुरस्कृत कार्यक्रम आयोजनाला मान्यता देण्याचे अधिकार कार्यकारी मंडळाला असतील.
- ४) महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेच्या प्रशिक्षण अंमलबजावणीकरीता लागणारे सर्व मनुष्यबळास मान्यता देण्याचे अधिकार कार्यकारी मंडळाला असतील.
- ५) वैयक्तिक किंवा संस्थेमार्फत कर्मचारी रोजंदारीवर /कंत्राटी पध्दतीने /बाह्य पध्दतीने भरती करणे , त्यांचे मानधन व भत्ते निश्चित करणे इत्यादीचे अधिकार कार्यकारी मंडळाला असतील.
- ६) आर्थिक मंजूरीची मर्यादा तसेच प्रशासकीय मंजूरीची मर्यादा ठरविण्याचे अधिकार कार्यकारी मंडळाला असतील.
- ७) प्रशिक्षण घेण्याकरिता किंवा देण्याकरीता अन्य प्रशिक्षण संस्थेबरोबर सामजंस्य करार करून विभागाचे प्रशिक्षण देण्याचे किंवा त्यांचे प्रशिक्षण घेण्याचे अधिकार कार्यकारी मंडळाला असतील.
- ८) निवासी, अनिवासी प्रशिक्षणाकरिता आवश्यक असणा-या इतर सर्व सुविधा घेण्याचे अंतिम अधिकार कार्यकारी मंडळास असतील .

५. इतर कार्यक्रम:-

- १) महिला व बाल विकास विभागातील संस्थेतील १६ ते २१ वर्ष वयोगटातील बालकांना कौशल्य विकास प्रशिक्षण /व्यावसायिक प्रशिक्षण दिले जाईल.
- २) एकत्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत असणा-या प्रकल्पांमधील किशोर वयीन मुलींना विवाह पुर्व समुपदेशनाचे प्रशिक्षण देण्यात येईल. प्रशिक्षक तयार करून जिल्हा स्तरावर प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित केले जातील.
- ३) एकत्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत असणा-या प्रकल्पांमधील किशोर वयीन मुलांना लिंग समभावाचे प्रशिक्षण देणे करिता प्रशिक्षक तयार करणे व त्यांचे मार्फत सर्व प्रकल्पातील किशोरवयीन मुलांना प्रशिक्षण दिले जाईल
- ४) एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेअंतर्गत कार्यरत मुख्यसेविका/अंगणवाडी सेविका/ अंगणवाडी मदतनीस यांना प्रशिक्षण ह्या संस्थेमार्फत दिले जाईल.तसेच किशोरवयीन मुली यांना जीवन कौशल्याचे प्रशिक्षण दिले जाईल.
- ५) शासनामध्ये प्रामुख्याने महिलांसाठी काम करणा-या विविध विभागातील अधिका-यांना लिंग समभावाचे प्रशिक्षण दिले जाईल.तसेच वार्षिक अंदाजपत्रक तयार करणारे व नियोजन करणा-या अधिका-याला Gender Budget बाबतचे प्रशिक्षण दिले जाईल.
- ६) शासनाच्या विविध विभागात कार्यरत असणारे जनरल सेल मधिल अधिकारी व कर्मचा-यांना लिंग समभावाचे प्रशिक्षण दिले जाईल.
- ७) राज्य महिला आयोग व महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोगा अंतर्गत कार्यरत असणा-या स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रतिनिधींना महिला व बाल विकास विभागातील कायदे व योजनांचे प्रशिक्षण दिले जाईल.
- ८) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ ,भारती विद्यापीठ ,एस .एन .डी .टी विद्यापीठ यशवंतराव चव्हाण मुक्तविद्यापीठ,नाशिक यांचेशी सलग्नीत महिलांचे समुपदेशन ,बालकांचे समुपदेशन पदविका/प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम तयार केला जाईल.
- ९) विविध खाजगी कंपन्यांच्या सी. एस. आर .फंडातून गरजेनुसार असलेले तांत्रिक प्रमाणपत्र प्रशिक्षण घेण्यात येईल.
- १०) महाराष्ट्रातील निवडून आलेल्या नवनियुक्त महिला पदाधिका-यांना महिला व बाल विकास विभागातील योजना व कायद्यांचे प्रशिक्षण आयोजित केले जाईल.
- ११) महिला आर्थिक विकास महामंडळा अंतर्गत येणा-या बचत गटातील महिलांचे प्रशिक्षण आयोजित केले जाईल.

६. महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेस इतर सरकारी विभाग व खाजगी संस्थेचे प्रशिक्षण कार्यक्रम, संशोधन कार्यक्रम,मुल्यमापनाची कामे हाती घेता येतील. त्यातून मिळणा-या निधीतून या प्रशिक्षण संस्थेचा अनावर्ती खर्च भागविण्यात येईल.

त्याचप्रमाणे संस्था स्वावलंबी होईपर्यंत इमारतीची देखभाल,इमारत बांधकाम/ विस्तार विकास व सक्षमीकरणासाठी व इतर खर्च शासनाकडून मागणी क्र.एक्स-१,२२३५,सामाजिक सुरक्षा,०२-समाज कल्याण,१०९ व्यावसायपूर्व प्रशिक्षण,(००)(०१) महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे या संस्थेस विस्तार व विकास आणि सक्षमीकरण (कार्यक्रम) (२२३५ ऐ ७३२) या लेखाशिर्षाखाली मंजूर अनुदानातून भागविण्यात येईल

७. सदर संस्थेचे बँक खाते राष्ट्रीयकृत बँकेत संयुक्त उघडण्यात येईल.तसेच विकास निधी खात्यामधील रक्कम ५०% दैनंदिन व्यवहार २५% कायम मुदत ठेव तसेच २५% इतर कल्याण निधीसाठी वापरण्यात येईल.यामध्ये गरजेप्रमाणे बदल करण्याचे अधिकार सर्वसाधारण मंडळाला यांना राहतील.

८. सदर संस्थेला हडपसर, पुणे येथे विभागाची उपलब्ध असलेली जमीन व इतर मालमत्ता यांचे हस्तांतरण करण्याबाबतचा निर्णय घेतला जाईल. सदर संस्थेच्या विकासासाठी दिलेली जमीन / इमारत शासनाची मालमत्ता राहिल.

९. महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्थेने त्यांचा वार्षिक अहवाल विहित नमुन्यात प्रत्येक वर्षी जुन अखेर पर्यंत शासनास सादर करावा.

१०. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांना या संस्थेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून उपआयुक्त (प्रशिक्षण) महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

११. सदरचा शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १५/२०१६/१२अ, दिनांक १८ मे, २०१६ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

१२. सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२१०२२४११४५११७८३० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रा.ता.भालवणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव/ खाजगी सचिव
३. मा.उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव/खाजगी सचिव
४. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
५. माननीय विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद
६. माननीय विरोधी पक्षनेता, विधानसभा
७. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
८. अप्पर मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. अप्पर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय मुंबई
१२. प्रधान सचिव सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
१५. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई
१६. महासंचालक, यशदा, पुणे
१७. सर्व विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास विभाग
१८. निवड नस्ती का-७